

som jeg maa antage, at en større eller mindre Deel af Thingets Medlemmer kunde ville stemme for. Naar jeg aldeles undlader at omtale af de Endringsforslag, som jeg ikke omtalte igaar, dem, der kun ere stillede af enkelte Medlemmer, saa beder jeg de andre Forslagsstillere om ikke at troe, at der deri skal ligge nogen Opmærksomhed imod dem, men det er ogsaa for at forkorte Forhandlingerne, at jeg gjør det, thi jeg antager, at disse Forslag ville falde, uden at jeg behøver at sige et Ord om dem. Derfor vil jeg heller ikke gjøre det, men jeg tilføjer, at det ikke er for at krænte disse Medlemmer personligt, eller for ikke at vise dem den Opmærksomhed, som jeg ellers gjerne ved andre Leiligheder vil vise dem. Jeg skal altsaa først udtale mig om Forslaget under Nr. 1. Dette Forslag har faaet en meget ubørlig Behandling saavel med Hensyn til dets Forsvar som til dets Smødegaaen. Mig forekommer Resultatet af Alt, hvad der er oplyst fra de forskjellige Sider, at være det, at der ikke haves noget som helst Kjendteegn paa, hvilke Fæstesteder under en Lønde Hartkorn der skal paahvile Fæstetvang. Det har om dette Spørgsmaal verseret en langvarig Sag, som, efterat den havde gjenngaet mange Instanser, endte med en Høiesteretsdom, der — som det ærede Medlem for Holbæk Amts 4de Valgkreds (Krabbe) meddeelte — ikke oplyste Noget som helst med Hensyn til dette Spørgsmaal i Almindelighed. Det Hele staaer altsaa ganske løst, men naar man praktisk seer paa Spørgsmaalet, da er der neppe nogetsteds Uvisshed om, hvilke Steder der er Fæstetvang undergivne og hvilke ikke. Jeg troer vel, at en juridisk Undersøgelse ofte kan føre til Tvivl om den rette juridiske Afgjørelse af Spørgsmaalet, men jeg troer ikke, at man nogetsteds er faciff i Uvisshed derom. Jeg for mit Vedkommende antager ikke, at der findes et eneste Sted under en Lønde Hartkorn, som er Fæstetvang undergivet. Det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) spurgte i sit Foredrag i Gaarsmødet, om der var Noget, der turde benægte, at der var Huse, som vare Fæstetvang undergivne. Jeg vil dertil sige, at det tør jeg benægte. Dersom jeg ikke turde benægte det, saa skulde Ingen

hellere end jeg have stemt for Forslaget under Nr. 1, thi jeg ønsker, at denne Lov maa komme til Anvendelse i den yderste Udstrækning, hvori den efter det Grundlag, hvorpaa den er bygget, kan komme dertil, men jeg siger, at af alle de Fæstesteder, der ikke vilde komme ind under Loven, naar „Gaard“ bliver staaende, findes der ikke et eneste, som vil komme ind under den, naar „Gaard“ forandres til „Sted.“ Nu kunde man sige: Ja, men Forslaget vilde dog ikke have nogen stor Betydning, men saa siger jeg: jo, efter den Motivering, det har faaet, har det stor Betydning. Dersom man ved Afgjørelsen af dette Spørgsmaal ikke var kommen ind paa Spørgsmaalet om Huusmandsbevægelsen, om at man skulde gjøre Noget for Huusmændene, og at man, da man ikke kunde gjøre Mere, dog ialfald skulde gjøre dette, saa vilde det ikke have haft stor Betydning, men efter at dette er skeet, siger jeg, at Spørgsmaalet har faaet en meget stor Betydning; thi, mine Herrer, naar man ude i Landet læser, at det er for at gjøre Noget for Huusmændene, at man her har gjort denne Forandring, vil det saa ikke være af hyde alle disse Medborgere Steen for Brød, naar man derigennem vil faae dem til at troe, at de, saafremt der kommer til at staae „Sted“, vilde faae en Fordeel, som de ikke have, naar der staaer „Gaard“, men hvoraf ikke en Eneste vil faae det mindste Gavn mere ud. Man skal ikke styrke denne Bevægelse ved saadanne Midler, som ingen Midler ere, thi sige vi, at der er gjort Noget, og Folk da faae Dinene op for, at der Intet er gjort, har man saa ikke Ret til at bebrejde dem, der have foretaget en saadan Forandring, dette. Det er en almindelig udbredt Tro, kan jeg sige — den vil efterhaanden klares, men den er endnu ikke klar — hos den langt overveieende Deel af de Huusmænd, der have Fæste paa deres Steder, at naar de have Fæste paa deres Sted, saa er dette ogsaa Fæstetvang undergivet. Som vi alle vide, er dette en høist urigtig Mening, men det er endnu ikke gaaet op for deres Bevidsthed. Og, mine Herrer! naar vi nu sætte „Fæstested“ ind, og det efter den Motivering, som her har fundet Sted, vil der saa ikke, naar For-